Enskild motion M1564

SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:887

av Gustaf Göthberg (M)

Stärkta möjligheter att kommersialisera svenska innovationer i tidiga skeden

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att ta fram en nationell strategi och konkret handlingsplan i syfte att stärka möjligheterna att kommersialisera s.k. deeptechbolag till internationellt konkurrenskraftiga nivåer och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att allokera resurser inom ramen för forskning och utveckling så att de lärosätesanknutna holdingbolagen ges konkurrenskraftiga och förbättrade möjligheter att kommersialisera forskningsbaserade innovationer till marknaden och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga om det svenska lärarundantaget behöver ses över och anpassas till nu rådande förutsättningar, och därmed kan bidra till att stärka forskningsbaserade innovationer i kommersialiseringsprocessen, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det svenska innovationssystemet bygger på att näringslivet och det offentliga samverkar med entreprenörer och forskare. För att detta ska fungera väl behövs både

kvalificerad kompetens och kapital som kan gå in i tidiga faser när forskningresultat behöver testas och lanseras på marknaden. Den kapitalbrist som råder i dessa skeden för att finansiera nya innovationer, präglas av hög risk och lång väg till marknad. Om inte denna kapitalbrist hanteras riskerar forskningens nyttiggörande att minska, vilket kan leda till att innovationer flyttar utomlands till länder som erbjuder mycket mer gynnsamma villkor. Noterbart är att ledande forskningsnationer som Tyskland och USA tillhandahåller generösa förutsättningar och statsstöd för företag i tidiga faser, vilket ger dem rejält försprång.

Redan på 1990-talet gav den borgerliga Bildtregeringen lärosätena möjlighet att inrätta och förvalta statligt ägda holdingbolag för att kommersialisera forskningsresultaten. I Sverige är de cirka tjugo holdingbolagen lärosätenas enda legala möjlighet att starta upp, utveckla och kapitalisera forskningsbaserade företag. Det var viktiga första steg, men idag står de utan tillräckliga resurser för att kunna fullgöra denna uppgift.

För att komma till rätta med rådande situation behöver en nationell strategi och konkret handlingsplan tas fram i syfte att stärka stödet till deeptech-bolag. Här bör holdingbolagens kapacitet att driva fram växande företag i Sverige få en central roll och därmed kunna stärka de lärosätesanknutna företagens möjligheter att landa kommersiella resurser tidigt samt att utvecklas snabbare till internationell konkurrenskraft.

Även det unika svenska lärarundantaget utgör ett nödvändigt incitament att knyta forskarna till själva kommersialiseringsprocessen. Allt oftare utförs forskningen i större samarbetsprojekt och då blir det problematiskt när avtal ska tecknas mellan flera parter. Holdingbolagen har i denna process möjlighet att fungera som förhandlare mellan forskare och industrin. Det nu snart sjuttiofem år gamla lärarundantaget behöver därför moderniseras för att anpassas till nu rådande förutsättningar för att kunna ge optimala förutsättningar att öka Sveriges innovativa kraft.

Gustaf Göthberg (M)